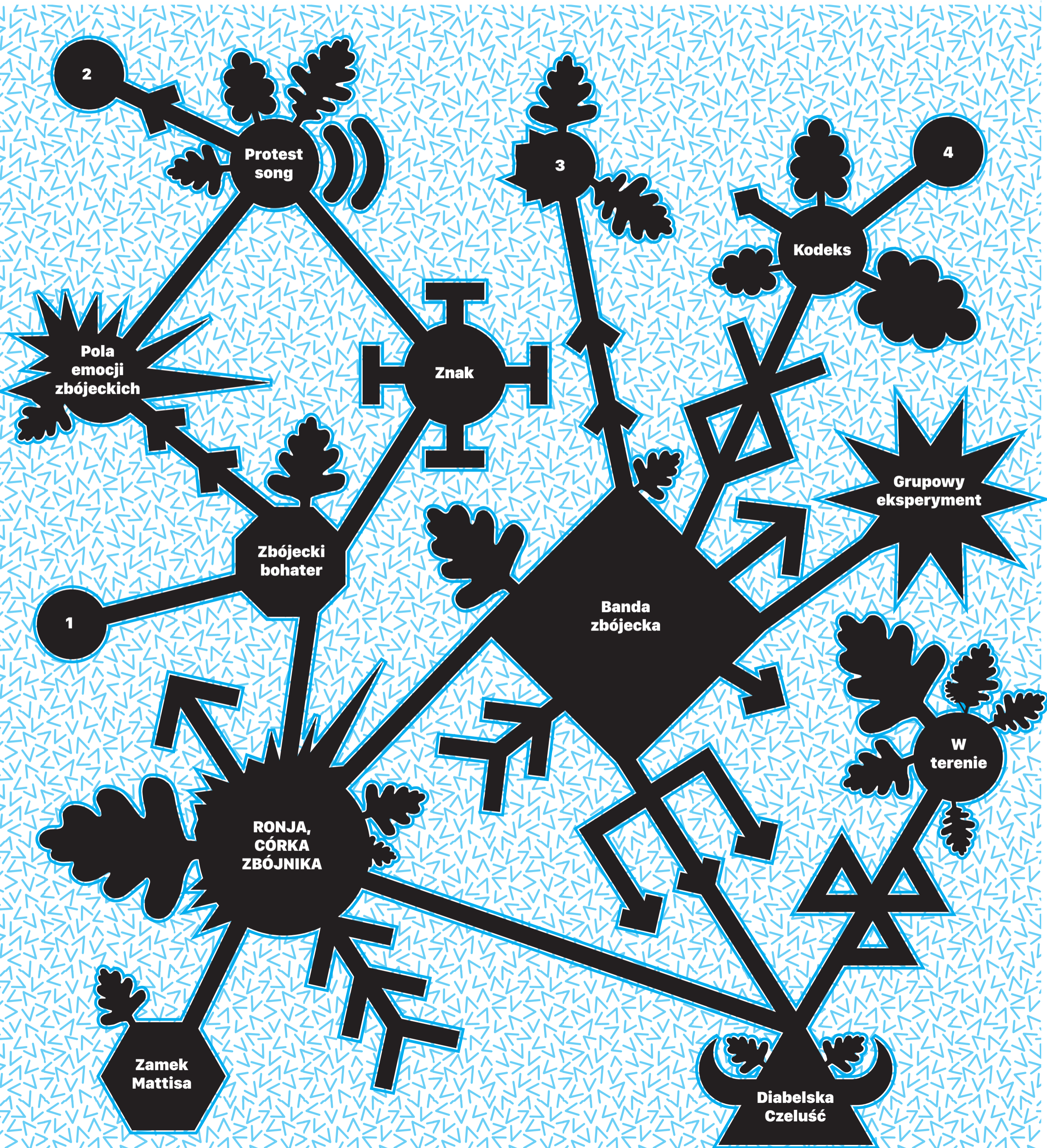

RONJA, CÓRKA ZBÓJNIKA

LEGENDA MAPY

Zbójcecki bohater

A gdyby tak zamienić się w zbójników? Zbierecie parę chętnych osób (kolegów z klasy albo rodzeństwo i rodziców, dorośli mogą bardzo się przydać), znajdźcie trochę pustego miejsca i rozpocznijcie poszukiwania. Gotowi? Start!

Najpierw wszyscy po prostu zaczynacie chodzić w wybranej przestrzeni. Wyobraźcie sobie, że jest to bukowy las w górach. Bądźcie w nim razem, ale niech każdy porusza się sam. Tak długo, aż nie znajdzie ulubionego i charakterystycznego dla swojego zbójnika tempa przemieszczania się. Możecie sprawdzić, czy Wasz zbój woli chodzić szybciej czy wolniej, po kole czy swoimi ścieżkami, tylko do przodu czy czasem do tyłu. Jeśli dokonaliście wyboru, Wasz zbójcecki krok jest już gotowy.

Nie zatrzymując się ani na chwilę, przywitajcie się teraz z pozostałymi mijanymi zbójnikami, ale tylko za pomocą wzroku, bez słów i innych gestów, pamiętając o swoim kroku.

Poruszajcie się dalej. Tym razem znajdźcie kostium dla swojego zbójnika. Najpierw zróbcie to w ruchu, korzystając ze wszystkiego, co macie akurat na sobie. Może przekształćcie swoje ubranie? Coś zdejmijcie? Zawiążcie? Zmierzcie układ (np. skarpetka na dłoń lub sweter na nogach)? Możecie też wymyślić nową fryzurę. Jeśli macie ochotę jeszcze wzmoocnić zbójcecki wygląd, sięgnijcie do szafy albo wykorzystajcie szary papier, nożyczki, taśmę klejącą i przygotujcie specjalne przebranie.

Krażcie znow po lesie swoim niepowtarzalnym zbójceckim krokiem. Spróbujcie całym ciałem zamienić się w zbójnika (wszystko ma znaczenie: co robicie z głową, rękoma, plecami i twarzą) i jednocześnie obserwujcie uważnie innych towarzyszy. Możecie używać głosu – wydawać dźwięki charakterystyczne dla swojego zbójceckiego bohatera i w ten sposób porozumiewać się z innymi.

Po jakimś czasie zaczynacie podążać za jednym wybranym zbójnikiem, tym który z jakiegoś powodu najbardziej Was zaintrygował i do którego bandy chcielibyście dołączyć. Spróbujcie przejąć jakiś jego ruch, gest, dźwięk, element kostiumu. Dlaczego wybrałście akurat tę osobę?

Czy podczas ćwiczenia odnaleźliście w sobie zbójnika? Znajdujcie go na co dzień? Czy jest to przyjemne? Dlaczego kogoś nazywamy zbójnikiem lub rozbójnikiem? Co to oznacza? Czy łobuzem jest się zawsze? Czy można nim być tylko od czasu do czasu?

Jako zbójnicy poruszaliście się po lesie. Następnym razem, w dowolnym momencie zabawy, przenieście się na zamek. Albo zaczynajcie zupełnie od nowa, zakładając, że wszyscy jesteście zbójnikami, którzy znaleźli się w mieście. Czy zdecydujecie się na inny krok i inne zachowanie? A może znacie jakiegoś miejskiego zbójnika? Kim on jest? Jak wygląda?

Znak

Spróbuj wymyślić zbójcecki znak dla siebie. Będzie to godło reprezentujące Twoją osobę. Niech składa się z 3 elementów. Każdy obrazuje jakąś Twoją moc, siłę lub cechę, którą szczególnie u siebie lubisz. Rysunek nie musi zawierać szczegółów, możesz użyć tylko symboli. Całość powinna oddawać to, co uważasz w sobie za najważniejsze i co chciałbyś powiedzieć przedstawiając siebie innym.

Pola emocji zbójceckich

Jakie znacie emocje? Wymieńcie 2 najczęściej kojarzone ze zbójceckim stylem zachowania i 2 takie, które są Waszym zdaniem najmniej zbójceckie. Zapiszcie ich nazwy na osobnych kartkach i umieśćcie na podłodze w różnych miejscach – wyznaczają one teraz pola zbójceckich emocji. Teraz pierwszy zbójnik może wejść na wybrane pole, następnie wypowiedzieć zdanie najbardziej pasujące do jego zbójceckiej

postaci (np. „Jestem największy, najpotężniejszy”). Ważne, żeby powiedzieć je zgodnie z polem emocji, na którym się stoi. Pozostali zbójnicy zamknijcie oczy i na podstawie samego dźwięku spróbujcie odgadnąć, o jaką emocję chodzi. Co utrudniało, a co pomagało w tej zabawie? Które z emocji było Wam łatwiej wyrazić i dlaczego?

Protest song

Ronja potrafiła zbuntować się wobec rzeczy, które jej się nie podobały. Z czym nie zgadzała się w zbójceckim świecie? Co chciała zmienić? Zastanów się, z czym Ty się nie zgadzasz, co Ci się nie podoba, co chciałbyś zmienić. Ułóż protest song. To taka piosenka, w której dobitnie wyliczysz wszystko, co Ci się nie podoba i z czym się nie zgadzasz. Nie musisz umieć śpiewać, to może być piosenka do wrzeszczenia, skandowania. Zacznij od prostych zdań, np. „Nie zgadzam się na...” albo „Nie chcę...” albo „Nie dla...”. Możesz całą piosenkę oprzeć na jednym wybranym zdaniu, powtarzanym w kółko, z różnymi zakończeniami. Jako refrenu użyj fragmentu piosenki finałowej ze spektaklu: „Więc nie bój się i krzycz, bo jeśli nie ty, to może nie zakrzykną nikt!” Nie śpiewaj sam, namów do tego koleżanki i kolegów i zróbcie to głośno razem. Czy tak jest łatwiej?

Banda zbójcecka

Pamiętajcie, jak grupy zbójników stawały naprzeciwko siebie i straszły się nawzajem? Spróbujcie i Wy odtńczyć swój zbójcecki taniec oddający klimat rywalizacji. Podzielcie się na 2 grupy. Niech każda przygotuje swój układ choreograficzny wyrażający wrogość pomiędzy dwoma bandami.

- 1 Stwórcie wspólny prosty rytm oparty na tupaniu i klaskaniu.
- 2 Wymyślcie wyraźne, duże i zrozumiałe gesty walki.
- 3 Wplećcie wymyślone gesty w ten wspólny rytm.

Jak już obie grupy będą miały gotowe układy, stańcie naprzeciwko siebie. Dzielił Was niewidzialna przepaść. Niech pierwsza grupa powoli zaprezentuje swój układ. Potem druga grupa prezentuje swój.

Przychodzą Wam do głowy jakieś inne przykłady, poza zbójceckimi bandami, kiedy 2 grupy stają naprzeciwko siebie i ze sobą konkurują? Jak myślicie, dlaczego czasem różnym grupom bardzo zależy na pokazaniu swojej odrębności?

Pomyślcie, jak mógłby wyglądać taki układ, gdyby grupy chciały sobie pokazać, że się lubią i chcą współpracować, a nie walczyć. Wymyślcie teraz gesty, które byłyby gestami przyjaźni, wspólnoty i miłości zamiast gestów przemocy i walki. I powtórzcie zabawę.

Spróbujcie nauczyć się nawzajem swoich układów. Pierwsza grupa pokazuje swój układ w kółko. Druga grupa naśladuje ruchy grupy pierwszej. Gdy wszyscy czują się już swobodnie we wspólnym układzie, uczą się układu drugiej strony na takich samych zasadach, jak poprzednio. Która wersja zabawy podobała Wam się bardziej i dlaczego?

Kodeks

Każda zbójcecka banda ma swoje rytuały i zasady. I Wy ustalacie wspólny kodeks, który będzie obowiązywał w Waszej grupie, np. klasie szkolnej. Pomyślcie, jak chcecie działać. Co i dlaczego jest dla Was ważne, żeby czuć się dobrze w tej konkretnej grupie? Pamiętajcie, żeby stworzyć szansę na zapronowanie zasady przez każdego, kto ma na to ochotę. Może warto, aby każdy zapisał swój pomysł na kartce, a wspólnie przedyskutowajcie, co o nim myślicie? Czy udało Wam się sprawić, żeby kodeks był umową wszystkich uczestników grupy? Jakimi sposobami można to osiągnąć?

Grupowy eksperyment

Przeprowadź grupowy eksperyment teatralny. Do udziału w nim zaprosz kolegów lub rodziców oraz rodzeństwo. Najpierw w samotności wypowiedz na głos to, czego się boisz, a potem wyjdź na wyznaczoną wcześniej scenę i niech w dowolnym miejscu pojawi się na niej kolejna osoba. Jeszcze raz powtórz

to samo zdanie, które wypowiedziałeś sam, gdy nikt Cię nie słyszał. Niech towarzysząca Ci osoba najpierw powtórzy Twoje zdanie, a zaraz potem wypowie na głos swoją obawę. Każda następna osoba, która pojawi się na scenie, zaczyna od powtórzenia zdania poprzednika, a następnie wypowiada swoje. Na zakończenie eksperymentu powiedz, jakie uczucia towarzyszyły Ci podczas wypowiadania swojej obawy w samotności? Czy coś się zmieniło, kiedy obok Ciebie pojawiali się inni?

Diabelska Czułość

Na pewno zauważyliście, że czasem istnieje granica pomiędzy „naszym” a „cudzym”, którą należy pokonać, żeby się poznać lub zbliżyć do siebie. Wyobraźcie sobie, że Was, podobnie jak bandy w spektaklu, dzieli na pół niewidzialny pas czułości. Wyznaczcie go na podłodze i spróbujcie pokonać, pamiętając, że przepaści nie można dotknąć stopami. Wspólnie, jako grupa, przedostaniecie się na stronę drugiej grupy na różne sposoby:

- 1 Kiedy tylko 1 z grup posiada niewidzialną linię.
- 2 Używając swoich ciał jako mostu.
- 3 Nie używając słów.

Znacie jakieś inne sposoby na połączenie dwóch przeciwnych grup w jedną wspólną?

W terenie

Podczas poznawania lasu dookoła zamku Ronja przeżywała wiele nieoczekiwanych przygód. Rozejrzyj się po swojej najbliższej okolicy i pomyśl, czy i gdzie czają się jakieś pułapki lub niebezpieczeństwa, które należałoby pokonać niżym Ronja i Birk. A może chcesz się zabawić w wymyślanie i przygotowanie zbójceckiego szlaku z przeszkodami dla innych? Zaprosz rodziców i wspólnie wyznaczcie ścieżkę zbójnika w najbliższym parku lub lesie, zostawiając widoczne znaki i wiadomości dla innych przypadkowych przechodniów. Postarajcie się, żeby Wasze listy zawierały jak najwięcej zadań do wykonania, które zaskoczą czytających. Przy okazji odszukajcie diabelską czułość. Czy ta zabawa przypadła Ci do gustu? Może udało Ci się sprawdzić, czy wolisz rozwiązywać zadania czy je wymyślać?

Zamek Mattisa

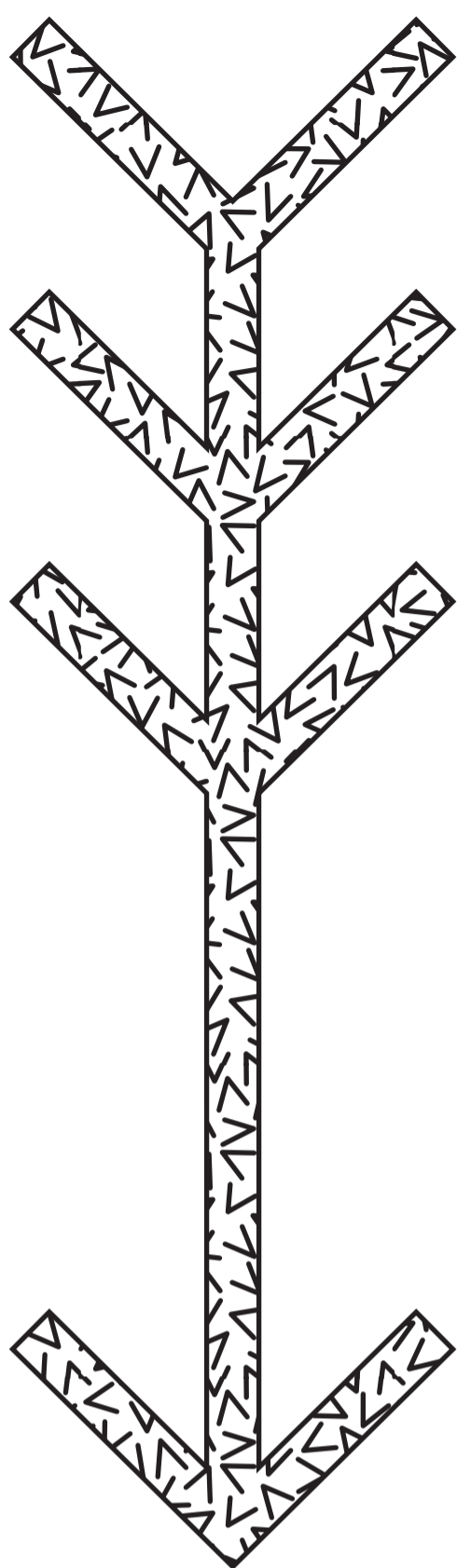
Rodziny Ronji i Birka żyły w zamku wzniesionym na skale, ale inni znani zbójnicy wybierali też takie miejsca zamieszkania, jak groty czy jaskinie. A jak Wy wyobrażacie sobie Waszą bazę zbójcecką? Wspólnie ze swoją bandą zbudujcie ją w szkole lub w domu. Zanim to zróbcie, zastanówcie się jednak, jaka powinna być i zbadajcie, które miejsce najbardziej odpowiada tym potrzebom. Chcencie, aby była przede wszystkim Waszą kryjówką? Poszukajcie więc najbardziej skrytego miejsca. Ma być przytulna? Sprawdzcie, który zakątek w klasie lub w domu jest dla Was najmiłszy albo najcieplejszy.

A może zależy Wam na tym, żeby baza była okazałą budowlą z zawsze otwartymi drzwiami dla wszystkich przybyłych gości? Wtedy wybierzcie miejsce, które wydaje Wam się najbardziej centralne w klasie lub w Waszym pokoju. A może macie inne pomysły? Myśleliście kiedyś o tym, jaki wpływ ma na nas otoczenie, w którym spędzamy czas? Czy zawsze sami je wybieramy? Kiedy możemy stwierdzić, że jakieś miejsce staje się naprawdę nasze? Swojskie, ulubione, ukochane? Co możemy zrobić, żeby takim się stało?

CZY WIESZ, ŻE...?

Ćwiczenia i zabawy zawarte w publikacji mają swoje źródło w działaniach warsztatowych projektu „Wiącz teatr”, realizowanego przez Aleksandrę Antonik, Aleksandrę Chmielińską, Piotra Osaka, Agnieszkę Szymańską, Sebastiana Świądra, Natalię Wiecech i Ewę Wróblewską. Wykorzystane zostały sposoby i narzędzia pracy pedagogów teatru (patrz: Stowarzyszenie Pedagogów Teatru), aktorów Teatru Pinokio w Łodzi oraz pedagogów twórczości z Uniwersytetu Łódzkiego. Opracowanie merytoryczne: Dominika Szulc, koordynacja: Weronika Józwiak, projekt graficzny: Jakub Stepien.

1) ...zbojństwo znane jest od czasów starożytnych?

Wiemy o tym na podstawie licznych opowieści sprzed wieków, np. tej o „Ali Babie i 40 rozbójnikach” zapisanej w „Księdze tysiąca i jednej nocy”. Rabowaniem zajmowali się też śródziemnomorscy piraci, skandynawscy wikingowie czy legendarny Robin Hood. W Polsce najbardziej znanym zbójnikiem był Janosik z Podhala. Górale pokochali go tak bardzo, że stał się bohaterem legend, wg których wraz ze swoją zbojcką bandą napadał bogatych, a łupy rozdawał biednym.

2) ...Ronję powołała do życia ta sama pisarka, która wymyśliła postać Pippi Langstrumpf?

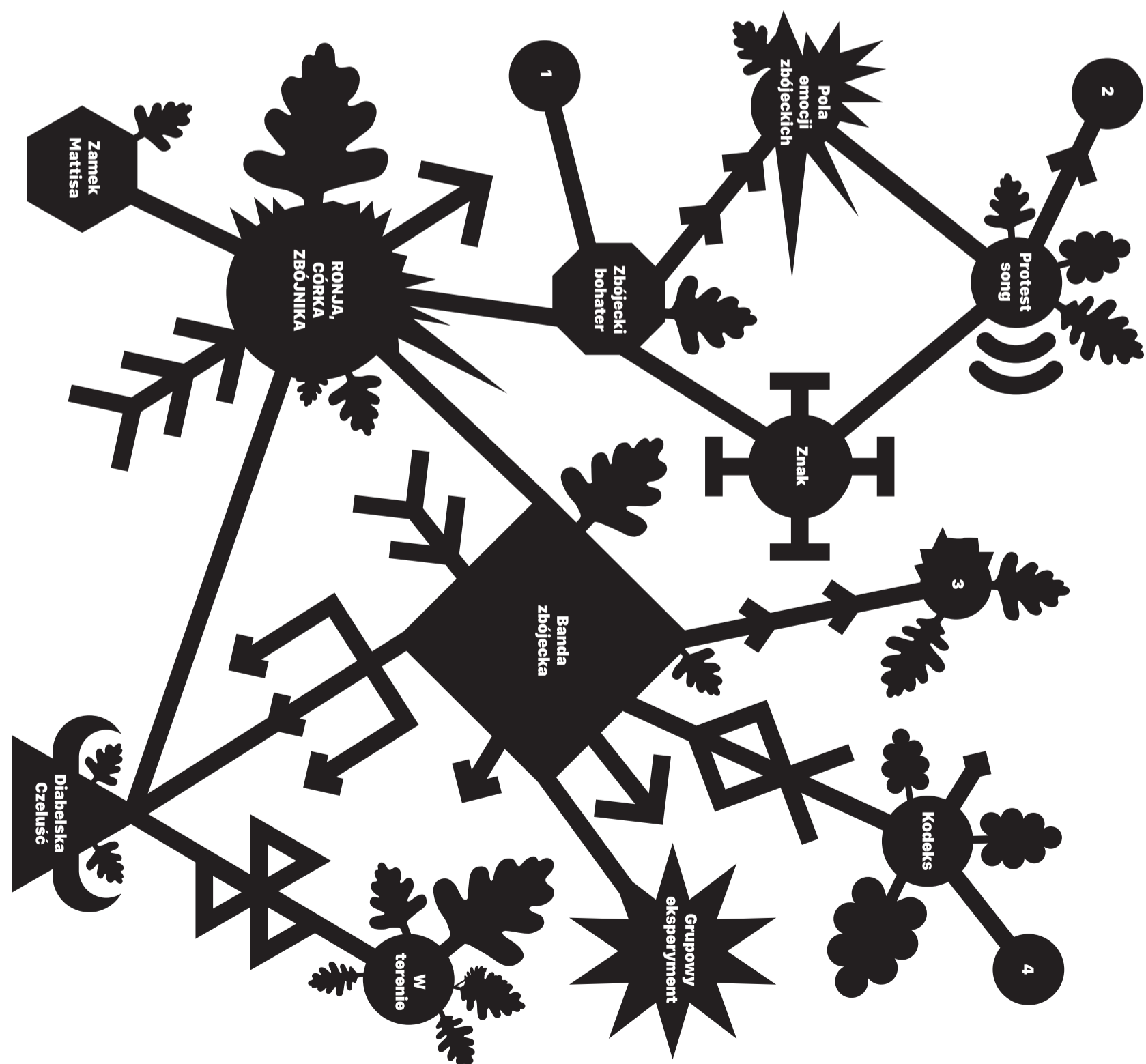
I podobnie, jak jej bohaterki, Astrid Lindgren była buntowniczą osobowością, a radosne łobuzerstwo miała we krwi. Już w szkole wspólnie z koleżankami z grupy „dowcipniś” stroiła żarty z nauczycieli. W młodości zastępną tym, że jako pierwsza dziewczyna w swoim mieście (w czasach, kiedy było to zupełnie nie do pomyślenia) obcięła włosy na krótko. I nawet mając już blisko 70 lat, nie zrezygnowała ze swojego ulubionego zajęcia, czyli wspinania się po drzewach i chodzenia po dachach. Taka to bohaterka!

3) ...jesteś członkiem wielu różnych grup?

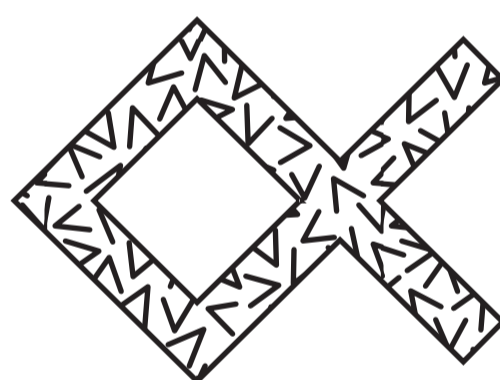
Do niektórych (rodzina, naród) należysz od urodzenia, do innych dołączyłeś w późniejszych latach (klasa, szkoła). Są też takie, które wybierasz sam (grupa znajomych, koła zainteresowań). Grupy mogą być małe i duże, ale zawsze składają się z co najmniej 3 osób, które łączy coś wspólnego, choćby na chwilę, np. wartości, cele, terytorium, potrzeby, zadanie.

4) ...ludzie sami wymyślili prawo i postanowili je przestrzegać?

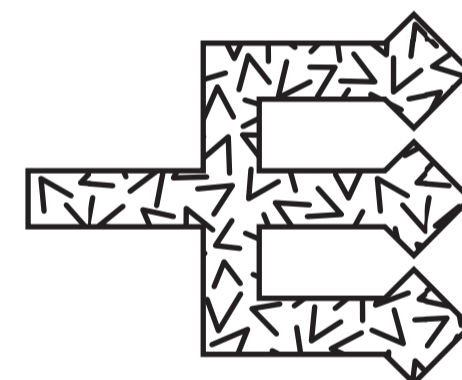
Bo choć nakazy i zakazy nie są przez nas lubiane, ułatwiają funkcjonowanie w większej grupie. Dawno temu ludzie doszli do wniosku, że szczególnie przydatne może być zebranie i spisanie reguł postępowania w danym państwie. Dlatego dziś obowiązują nas różne uchwały, kodeksy, ustawy, a wśród nich najważniejsza – konstytucja. Istnieją też dokumenty międzynarodowe, które zapewniają prawo do: życia, wolności, własności czy bezpieczeństwa, każdemu niezależnie od miejsca zamieszkania. Swoje regulaminy mają właściwie wszystkie miejsca, w których przebywają grupy ludzi – w tym szkoły i klasy. Zauważ, że reguły pojawiają się nawet w grach i zabawach.

Mapa spektaklu: RONJA, CÓRKA ZBÓJNIKA — Teatr Pinokio w Łodzi

RONJA, CÓRKA ZBÓJNIKA

reżyseria: Karolina Maciejaszek

adaptacja: Alison Gregory — scenografia: Marika Wojciechowska — muzyka: Piotr Klimek

obsada: Danuta Kołaczek, Małgorzata Krawczenko, Żaneta Małkowska, Hanna Matusiak, Anna Sztuder-Mieszek, Natalia Wiecech, Ewa Wróblewska, Łukasz Batko, Łukasz Bzura, Krzysztof Ciesielski

PREMIERA: 27 LUTEGO 2016

TEATR PINOKIO W ŁODZI

ul. Kopernika 16, 90-503 Łódź
tel. 42 636 66 90, pinokio@teatrpinkio.pl
www.teatrpinkio.pl

